

Rapportage van de Raad van Advies voor de onafhankelijke risicobeoordeling Voedsel en Waren Autoriteit over het jaar 2008.

INLEIDING

De Raad van Advies voor de onafhankelijke Risicobeoordeling Voedsel en Waren Autoriteit (in het vervolg de Raad genoemd) heeft conform haar wettelijke taak¹ onderzocht of de risicobeoordeling en onderzoeken en de daarmee verbonden adviezen van het Bureau Risicobeoordeling (hierna: het Bureau) van de VWA over het jaar 2008 voldoen aan wettelijke criteria² van onafhankelijkheid en wetenschappelijke kwaliteit. Hieronder volgen de bevindingen van de Raad.

WERKWIJZE RAAD

De Raad heeft in 2008 drie keer vergaderd. In die vergaderingen zijn de uitgebrachte adviezen van het Bureau besproken..

Er zijn twee soorten adviezen.

De type-1 adviezen vallen onder de wettelijke taak van het Bureau. Het Bureau biedt deze (gevraagde of ongevraagde) adviezen aan via de Inspecteur-Generaal (IG) van de VWA aan de ministers van LNV en VWS. De IG VWA geeft in zijn aanbiedingsbrief een beoordeling van de betekenis van het advies voor het toezicht van de VWA. Het advies van het Bureau wordt volledig en onverwijld door hem toegezonden aan beide ministers. De adviezen worden op de website van de VWA geplaatst en zijn openbaar toegankelijk. De Raad beoordeelt deze adviezen op hun wetenschappelijke kwaliteit en op hun onafhankelijke totstandkoming.

De adviezen die niet vallen onder de wettelijke taak (de type-2 adviezen) worden door de Raad alleen op hoofdlijnen beoordeeld. Met name kijkt de Raad dan naar mogelijke argumenten om dit advies alsnog te laten volgen door een (ongevraagd) type-1 advies. De aanvragen voor type-2 adviezen zijn meestal afkomstig van de beleidsdepartementen van LNV en VWS en de afdeling Toezicht van de VWA. Het zijn vooral intern gerichte vragen in het kader van de beleidsontwikkeling of –evaluatie. Deze adviezen vallen buiten de wettelijke taakopdracht. Ze worden verstuurd aan de betreffende vragensteller, zoals de IG VWA. Ze worden niet gepubliceerd op de website van de VWA.

De adviezen van het Bureau zijn veelal gebaseerd op onderliggende rapporten die in opdracht van het Bureau zijn opgesteld. De Raad beoordeelt de rapporten eveneens, maar geeft uiteindelijk alleen een oordeel over het advies van het Bureau.

ADVIEZEN VAN HET BUREAU

Het Bureau heeft in 2008 11 type-1 adviezen uitgebracht aan de ministers van LNV en VWS . Daarvan zijn 8 adviezen op verzoek en 3 adviezen op eigen initiatief uitgebracht. Wat betreft de aard van de adviezen hadden 8 adviezen betrekking op voedselveiligheid en dierziekten en 3 adviezen op productveiligheid.

Voorts zijn 11 type-2 adviezen uitgebracht aan voornamelijk de Inspecteur-Generaal van de VWA, waarvan 9 gevraagd en 2 ongevraagd.

In totaal zijn er daarmee 22 adviezen uitgebracht, waarvan 17 gevraagd en 5 ongevraagd. Een overzicht van de titels van de adviezen is bijgevoegd in de bijlage.

¹ Wet onafhankelijke risicobeoordeling Voedsel en Waren Autoriteit, artikelen 6 t/m 8, Staatsblad 2006 247

² idem, art.6

Ten opzichte van het jaar 2007 is het aantal type-1 adviezen toegenomen van 8 naar 11 en het aantal type-2 adviezen van 10 naar 11.

BEVINDINGEN

Type 1 adviezen : kwaliteit

De Raad concludeert dat de 11 type-1 adviezen die in 2008 aan de ministers van LNV en VWS zijn aangeboden alle voldoen aan de criteria van wetenschappelijke kwaliteit.

De wetenschappelijke kwaliteit was gemiddeld opnieuw hoog te noemen. Bijna alle adviezen zijn door de Raad als goed beoordeeld. Op enkele adviezen, te weten 'legionella in potgrond' en 'cadmium in rundernieren' was wetenschappelijk gezien het een en ander aan te merken.

In een aantal gevallen was het advies van het Bureau Risicobeoordeling vollediger dan het onderliggende rapport ('MRSA op vlees' en 'nano-deeltjes in consumentenproducten'). Het Bureau lijkt anders dan voorgaande jaren te zijn overgegaan tot advisering, ook al was het onderliggende rapport onvolledig. In dergelijke gevallen is meer dan voorheen gebruik gemaakt van meerdere wetenschappelijke bronnen. Het Bureau heeft hiermee een aanbeveling van de Raad van vorig jaar opgevolgd. Het advies over vitamine K in pindaolie is een voorbeeld van een rapport, waarbij niet alleen de aanpak goed is weergegeven, maar waarin ook een brede review is gedaan van actuele literatuur en beschikbare EFSA-publicaties.

Type-1 adviezen : onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid bij de totstandkoming van de adviezen was goed, met uitzondering van de adviezen over 'BSE-risico's van niet-identificeerbare runderen', 'tatoeage-verwijderaars' en 'herkenning van uitbraken van het norovirus'. Bij de eerste twee adviezen had slechts één wetenschapper het rapport opgesteld. Bij het laatste advies kon niet worden uitgesloten dat er sprake was van belangenverstrengeling en heeft de Raad een aanvullende peer review geadviseerd.

De Raad constateert dat het Bureau meer peer reviews heeft uitgevoerd. Het Bureau heeft hiermee gedeeltelijk gehoor gegeven aan de aanbeveling van de Raad vorig jaar om meer peer reviews uit te voeren. Wel is het aantal externe peer reviews nog steeds beperkt.

Type-2 adviezen

Ten aanzien van de 11 uitgebrachte type-2 adviezen heeft de Raad 1 maal aanbevolen om een type-1 advies op te stellen, namelijk over de veiligheid van botanische preparaten. Aanleiding was een type-2 advies over preparaten met Ginkgo biloba. Verder heeft het Bureau zelf tweemaal aangegeven een ongevraagd type-1 advies te gaan maken naar aanleiding van een uitgebracht type-2 advies (over de chemisch stof PFOS in vis en over dioxine in lers varkensvlees).

OPMERKINGEN EN AANBEVELINGEN

De Raad heeft nog de volgende opmerkingen en aanbevelingen:

Kwaliteitsbewaking

Het Bureau maakt meer dan vorig jaar gebruik van (interne) peer-reviews. De wetenschappelijke kwaliteit van de risicobeoordeling is gebaat bij peer-reviews. Maar ook het inschakelen van meerdere instituten of het raadplegen van de juiste literatuur kan zorgen voor de juiste externe kwaliteitsborging. Ook deze methode past het Bureau nu vaker toe. Wel ontbreekt nog vaak de verantwoording. De Raad beveelt daarom het Bureau aan om voortaan de gevolgde aanpak in het advies te vermelden, net zoals dat in het al genoemde advies over vitamine K in pindaolie is gebeurd.

Productveiligheid

Het aantal adviezen over productveiligheid is groter dan vorig jaar (drie ten opzichte van nul). Niettemin vraagt de Raad of dit aantal naar verhouding een juiste weerspiegeling is van de de risico's waarover

het Bureau adviseert. Zij vraagt het Bureau te inventariseren of het aantal uitgebrachte adviezen over productveiligheid adequaat is en om zondig actie te ondernemen om het aantal te verhogen.

Positionering

Het Bureau heeft naar de mening van de Raad een unieke positie. Het vormt de schakel tussen de Europese voedselautoriteit EFSA, de departementen LNV en VWS, de onderzoeksinstituten RIVM, RIKILT e.a. en het toezicht van de VWA. Door haar onafhankelijke positie en haar wetenschappelijke borging vervult het Bureau naar de mening van de Raad een wezenlijke functie in de borging van de voedsel- en productveiligheid. De Raad constateert dat het Bureau de hem opgelegde taken wetsconform vervult en constateert met genoegen een continue verbetering in de uitvoering van de taken.

DE RAAD

De Raad is in september 2006 ingesteld door de minister van LNV. De Raad kent daarbij een wettelijke verankering. De leden van der Raad zijn in januari 2007 per Koninklijk Besluit benoemd³. De Raad bestaat uit vijf leden die allen zijn benoemd op basis van hun wetenschappelijke deskundigheid op de terreinen van het bureau. De samenstelling is in 2008 niet gewijzigd.

De leden zijn:

- prof. dr. J.G.A.J. Hautvast (voorzitter) (emeritus hoogleraar Wageningen Universiteit)
- prof. dr. ir. J. Dul (Erasmus Universiteit Rotterdam)
- prof. dr. I.M.C.M. Rietjens (Wageningen Universiteit)
- prof. dr. F. van Knapen (Universiteit van Utrecht)
- prof. dr. C.A.J. Vlek (emeritus hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen)

Een lijst van nevenfuncties is in verband met mogelijke strijdige belangen gepubliceerd in de Staatscourant⁴. De eerste rapportage van de Raad (over 2006) is door de minister van LNV aangeboden aan de Tweede Kamer op 26 april 2007⁵. De tweede rapportage over 2007 op 30 mei 2008⁶.

³ KB 15 januari 2007

⁴ Staatscourant 31, 13 februari 2007

⁵ Tweede Kamer 2006-2007 30800 XIV nr. 99 10-05-2007

⁶ Tweede Kamer 2007-2008 31200 XIV nr. 222 30-05-2008

**Uitgebrachte adviezen van het Bureau Risicobeoordeling
VWA in 2008**

Type 1

Nr.	Onderwerp	Uitgebracht	
1	Nano-deeltjes in voedsel	ongevraagd	30-01-2008
2	Nano-deeltjes in consumentenproducten	ongevraagd	30-01-2008
3	MRSA	gevraagd	30-01-2008
4	Cadmium in rundernieren	gevraagd	08-02-2008
5	Legionella in potgrond	gevraagd	13-02-2008
6	Varkensflats/megastallen	gevraagd	22-02-2008
7	Verwijdering van tatoeages	gevraagd	24-07-2008
8	BSE-risico's van niet-identificeerbare runderen	gevraagd	25-08-2008
9	Crimean Congo Haemorrhagic Fever (tekenvirus)	gevraagd	18-11-2008
10	AI-insleeprisico's door tentoonstellingen	gevraagd	18-11-2008
11	Beter herkennen van voedselgerelateerde uitbraken van het norovirus	ongevraagd	03-12-2008

Type 2

Nr.	Onderwerp	Uitgebracht	
1	Ginkgo Biloba	gevraagd	27-03-2008
2	Microbiologische risico's van ambachtelijke producten	ongevraagd	10-07-2008
3	Voorlopige afkeurgrens PFOS in vis	gevraagd	21-07-2008
4	Inspexx-200 en desinfectie slachtapparatuur	gevraagd	19-08-2008
5	Hersenstammonsters bij runderen	gevraagd	25-08-2008
6	ORT in pluimvee	gevraagd	12-09-2008
7	Q-koorts (Coxiella)	gevraagd	05-11-2008
8	PFOS in vis afkomstig uit Rijnland	gevraagd	12-11-2008
9	Kennismanagement voor risicogerichte import-controles	ongevraagd	01-12-2008
10	Dioxine in lers varkensvlees	gevraagd	10-12-2008
11	Vitamine K opgelost in pinda-olie	gevraagd	18-12-2008